

polaitíocht

Astrú Airgeadais a neartúíos an maorlatais

an tseachtain seo caite, tugadh isteach an bille nua le
astrú a déanamh ar cúrsaí airgeadais sa dÁil,
d'fionn na cúrsaí seo a réitiú níos tapúla.

Acé, séard a éiocpas as ná méadó eile ar cúmaíct an
maorlatais, agus creimniú eile ar údarás agus cúmaíct
ionadaí an póbaí.

Bíonn sé seo ar siúl in gac tír, agus faoi gac rialtas daon-
latac, go mbíonn tuillead, agus tuillead chumáctai á scrúnniú
lámhaí an maorlatais, agus á mbaint as lámha na mionadaí poiblí.

Ní hé sin an cuspóir compeasac atá leis an Bille
nua, acé éin am a sábhait don Dáil agus do na Teactai,
agus sa gcaoi nac mbeirfean as plé an rud céanna faoi
úó. Acé, san am céanna, tá an baol ann go dtiocfaid
an tóraó eile as éom maí.

Faoi n-ár gcónas rialacáin faoi láthair, ullmaíonn gac Roinn
Rialtais agus Rannóga atá díreach faoi an Rialtas, meastacáin ar
a gcuid costaisí don bliain dár gcionn, roimh deiread mí na Sam-
na gac bliain. Cuireann siad na meastacáin seo taréis a scrú-
dú as Rúnaí na Roinne, éin an Roinn Airgeadais, áit a ndéint-
ear ac-scrúdú orca. Measann an Rialtas féin na meastacáin seo
ansin. Is féidir leo cuid acu a gearrad; is féidir go ndéanfaidís
go gcaitfé níos mó a caiteamh ar rudaí áirithe.

Taréis breic an Rialtais a
beic tugca, agus go minic ní
mór an breic atá as an Rial-
tas. mar glacann siad le 95 p.c.
nó b'féidir níos mó, den méio
atá ullmaíte, as Roinn an Air-
geadais oibí. Pósíod Leabhar
na Meastacáin deiread mí feab-
ra, nó tús mí Márta.

D'fionn cumáct Dáil Éireann
a éoméad, ní féidir don caiteac-
as a déanamh, i mbliain airgí ar
beic. san údarás roimh é Dáil
fána éinne. Ní beirfé abáita na
meastacáin go léir atá san
leabhar a plé, i mí Márta. agus
mar sin de, sé an nós a b'íod
ann, ná go n-iarrfaid an t-Aire
Airgeadais bóta i gcuntas tim-
peall an triú-cuid de gac meas-
tacáin fá éinne na bliana. agus
comhionn sé sin na seirbísí as
dul ar fead na gcaoi ceitne mí
den bliain airgeadais, go dtí
deiread lúil. Fágann sé sin ceit-
ne mí as an Dáil leis na meas-
tacáin a plé ceann ar ceann, 7
de ghrá, bíonn an obair crío-
naíte sula scoireann an Dáil
sa tSamrad.

Acé, le linn plé an bóta i gcun-
tas i mí Márta. is minic a lab-
raínn T.O. go léathan ar cúrsaí
meastacáin faoi leir, agus ansin,
labraínn siad an dara n-uair
nuair a bíonn an meastacáin féin
d'á plé. agus go minic, deireann
siad na rudaí céanna.

Sa gcaoi seo, cuirtear amú
cuid mór ama sa Dáil, agus tuis
na páirtite móra é sin, agus ní
hé amáin an Rialtas acé an 'scá-
ile rialtais'. bíod siad ar don
tuairim gur gac móo níos fearr
a fáil le cúrsaí airgeadais na
Dála a stiúrad.

De réir Bille nua i leir Ciste
Lár (Duna-Comniollaca) 1965,
déanfar ar siúl leis an bóta i
gcuntas agus an Bille um Ciste
Lár, ar fao. De réir an Bille
nua, déanfar buan údarás don
Aire Airgeadais, íocaíocra a
déanamh as an Ciste Lár suas go
dtí ceitne éigin don méio a
measad do gac seirbís ar leir
san bliain roime sin.

Is ionann seo agus go mbeid
bótaí airgí le fáil san bóta
ar beic ón Dáil, leis na seirbísí
a éinneáit as dul, ón lú áb-
reán, go dtí an Nollaig. agus
mar sin de, is féidir na meastac-
áin ar leir, a scaipead ear na
naoi mí sin, agus san iad a beic
as cur isteach ar ghrá níos
práinní a bead le déanamh as
Dáil. Tá sé sin réasúnta agus
ciallmhar nuair a féacann tú air

sa tsli sin, agus fágann sé sli
níos fearr fá éinne obair na
Dála a déanamh.

Acé, ar an taob eile den scéal,
fágann sé na Seirbísí Rialtais, 7
Riaraicáin, agus an maorlatais i
b'pao. níos saoire ó smaíct Dáil
Éireann, agus lagaoíonn sé
daonlatais agus cumáctai agus
cúramai na n-ionadaíte poiblí.
Mar sompla, cé nac oíge go
ndéanfaí é, anois díreach, nó an
bliain seo eugáinn, nó an bliain
dár gcionn, o'féarfaí caiteacás
nua ar rud nac raib molta as an
Dáil a tabairt isteach i meastac-
áin áirithe. agus má bí sábhait
i rannós eile don Roinn céanna.
an caiteacás nua a beic as dul
ar aghad ar fead trí-ceatrá den
bliain, sula dtiocfaid sé faoi
breic na Dála cor ar beic.

Ba é sreangán an sparáin an
cumáct ba láidre a bí as éite
páirtimint ariam, agus is mór
an trua an cumáct sin a feiceáit
á lagóu ar don éaoi.

An ndéanfaid sé seo don im-
ní oo T.O.'s insan Dáil? Tá
fáitíos orm nac ndéanfaid. Mar
adúirt an tOllam Ó Laoire, Ol-
lám in Iolscoil na Banríona,
Déal Feirste, le déanaí, is beag
de na Teactai taob éuad nó
taob ceas don Teorainn gur éur-
am mór acu cúrsaí rialaithe nó
riaraicáin. Is mó i b'pao is cúram
oibí preastal ar mion - rudaí
a ndáilceantar féin.

Mar sin de, ní oíge go gcluin-
fid muid mórán cainte faoi an
ástrú seo i gcúrsa i airgeadais.
éoise nac ró maí a éingeann
roinnt maí teactai na cúrsaí
sin cor ar beic.

Is trua gur mar sin má 'tá,
mar cé go bfuil leirscéal leis an
ástrú, is trua é go bfuil cumáct
an pobail fáio a n-ionadaíte ar
caiteacás poiblí, á maolú ar sli
ar beic.

Ní don ceas insan polaitíocet
an tseachtain seo, nó ins na po-
litíocet a é oiread. D'féidir go
gcuirfead sé seo ar a suite
oibéca, níos éipeacáit, cuid den
éruatan a gcaiteann an ghrá
pobal cur suas leis. le linn
staitceanna. agus b'féidir go
gcuirfead sé ar a n-aime oibéca,
a práinní agus atá sé, teact ar
pólasai náisiúnta pái agus tuar-
astáit, agus gléas agus móo éin
maolú a déanamh, agus deiread
a cur le staitceanna gan éús.

Fuair mé roinnt litreacha fán
oréact speisialta a bí agam ar
áro-feis fianna fáil. Bí na
scríbeoirí mí-sásta agus gear

guc na gaeleacta

Feictear dom féin go raib eas-
-rán na seactaine seo caite de
amáraí ina páipéar com sás-
úil agus a o'iarraí. Má's nuaióet
a bí uait—agus ár ndó sé príomh
ghó páipéar nuaióet an earra-
úo a cur ar fáil dá leiréoirí ear-
aon nío eile — bí sin ann uait,
agus cuimse. Nuaióet as mórán
éuite ceáin den gaeleact, scéal
ta beag áitiúla ar b'pánaé uait
a beic as súil lena feiceáit sa
bpreas "náisiúnta" agus cuid
maí eile a bí speisiúil, roir
óréacta, eagarfocai agus eile.
Le seactainí beag anuas bíonn
colán caiteamhac ó Risteáro Ó
Flaisne ann agus é roimnte i
steacta suimiúla agus ár ndó ní
eiseann fearpeasa in aon uair
orraínn; scrúdú coimsiása a bí
i gceist ins an eagrán seo aige
agus éait sé caint gear uaid gan
aon agó. Anois rícheann sé liom
féin go bfuil saotár an - mór
uilig as baint le poillsiú an
páipéar seo in éagsmais fóir-
eann buan na deontas maí
taeúil rialtais. Ní poláir nó tá
an t-eagarfóir ar buine de na
fir is droidiúla in éirinn agus
seannall saolta é nac o'ugann
Teac Laifean áiteantas cui oó
féin ná dá páipéar. Nac é an
trua é costas stánaithe na gaeil-
ge a beic "á cur san áireamh"
as ionadaíte cópa na ndaoine
nuair tá saoránaig anseo is an-
súo sásta oiread sin a éillead
ar maíte le Tír agus Teanga?

acaill na ndearaite

agus os as caint ar nuactáin
é bí sráit an maí faoi. Oileán
Acla ar an "Irish Times" le goi-
rio. Tarrainge mór luét déanta
saoire a bí i gceist sa gcaoi
mír, faoi mar a bíonn an t-oil-
eán lán leo i gcaiteamh an
tsamraí. iad as scinnead tim-
peall i gearranna, as ól agus
as damsa sna hallaí agus as á
as amránaíocet 'sna títe ósta,
ngrianaí féin cois trá. Cait-
eann siad an-éio airgí agus
san oadit ar beic ba b'íocte é ac-
aill ina n-éagsmais. Acé ar an
méio sin a beic ráite caitear a
éuiscint go bfuil an scéal leá-
mhar — scéal na h-imirce — gan
ástrú pós. Bíonn oiread málaí
taeúil caite isteach i mbus Cáit-
-air na Mart lá moiaí a éite
agus bí riam, málaí a mbíonn
lipéoi greamaite oibí agus
Londain nó léarpoll nó Man-
cúin scríopa orra. An ticéad-
aon-treo mo lean! Dár le éuine
amáin de mhuintir na h-áite nac
raib an scéal com éoná scór
bliain ó soin. Arae cé go raib
na daoine as imeact go tiub an-
t-am sin féin bí páistí dá saolú
na b'páistí.

go maí. Acé, os rud é go raib
timpeall an méio céanna mí-
sásta go raib mé ró gear ar
fianna fáil, agus an méio céan-
na mí-sásta go raib mé pábarac
oo fianna fáil. caitead nac raib
an oiread ró pána ón ceart ar
taob ar beic.

Cloisim go bfuil sé ina- ábar
pléite insan éiorcail istig de
fine gael na laeta seo. cé acu
is éoir iarratóir a cur suas don
toicéan Uactaránaéca, nó nac
cóir. Tuigim go bfuil an scéal
roir dá céann na méio, acé nior
tarrainge mé sian an méio adúirt
mé pós, go bfuil seans go mbead
an tUasal Ó Diolúin ina iarrac-
óir.

Cim go ndeir traactairí eile
gur Ó Coistealba ionadaí fine
gael don Uactaránaéca. má
glacann siad mo éomairle ní
cuirfid. Ní bead seans dá lagao
aige. Taréis an iomláin táinig
átraite áitirí ar saol na
héireann le leiréad blian. Naró
fearr an costas a sábhait oibí
féin agus don tír.

fearpeasa.

dónal mac amlaig

i gcónaí agus mar sin níor baol
oo mhuintir Acla a nofoetú. Anois
de tóraó na h-imirce go léir 7
neam-fonn pósad na ndaoine tá
an daonra gaité síos com mór
sin agus gur contúirt oo saol
an oileáin anois é. Cumáim féin
ar beic éiar in Acaill sa mbliain
1950 agus mar a éuagí gannan-
as na b'pao ann com mór sin i
gcein orm féin agus mo éomráo-
aí áirim. Ní raib Conamara b'pá-
aite an t-am sin paol mar tá an-
ois acé bí cleacta na mblianta
b'pao as mhuintir Acla ar beic
as dul ar an gcoisgíocet. (A
liact sin uair agus a éualas an-
seo i Sasana iad á rá seo — Bí
muid as teact anall as Acaill
don tír seo ab'pao roim éream ar
beic eile). "Bí as caint ar "First
Families" Meiríoca, slíocet na
phigrim fathers a éuagí anonn
ar an Mayflower!

Sé mo breicéinas féin ar an
scéal go bfuil an turasóireact
maí go leor mar bealac le air-
sead a saotrá don dtír acé nac
b'fuil fóir ar beic aige ar an
oileascaíocet. Ba mó ab' fiú
don ghrá fear oibre in Acaill,
creidim, monarca maí mór a
o'póstóó cúpla céao éuine nó ós
a éionn sin. ná a bfuil de pámarí
in éirinn na taob amuig di.

ruac don iúdaé
"Si éire an t-aon tír amáin
nár tug sciúrsa don iúdaé — ar
an ádóbar nac raib aon iúdaig in
éirinn!" arsa George Bernard
Shaw uair. Ní áitne agam féin

acé ar éornán iúdaé agus mar
sin ní a fíos agam beirce ná
beo céaro is éús leis an bpuat
uapásac seo a bíos as daoine
áitirí an an gceine mí-áomaraé
sin. Acé is rud beo i gcónaí é, mo
leán, an fuit-lúdaéas seo agus
feicim ar páipéar laetúil na
h-áite seo go ndéaca trí bliain
príosúin ar fear i Londain san
áit ar cuir sé Sinagogue iúdaé
fre éine le corp fuat don éream
ar leo é. Acé caitear a áomáil
gur annam rudaí mar sin as
tárlú sa mBreatain — sí Meir-
íoca an tír is mó ina mbíonn
fuat á éotú dona iúdaig pébri
cé'n fá. An gne is áite ar paol
faoi'n b'fuit-lúdaéas céanna seo
ná moiaí com minic agus a
éioistear daoine as caiteamh
anuas ar an gceine sin, má cuir-
eann tú ceist orra ina éaoó agus
má iarrann tú orra a míniú go
mion agus go beact uait céaro
tá aca in aghad na n-lúdaé —
céaro tá déanta aca leis an
bpuat seo uilig a tuilleam — bí
pneagra sásúil a éuirt ar oo
ceist. Rud cosactac, rud
éinne go o'ceiprió glan orra aon
seannraíod tá sa gelaontas
gránna seo agus ba tóraó air
campai braigleanaís Delsen
agus Buchenauo; dá ligéi oo
rudaí mar sin tárlú arís ar
óruim an éomam seo beag a
éion féin den mílleán ar éuite
fear nó bean a lig srian le fuat
den tsaéas seo in am ar beic.

Dónal Mac Amlaig.

Santanas Oibríche as Sionainn

taistil 35 míle : aiseanna speisialta

tá gannctanas oibríche as sionainn. ní amáin sin, acé níl
slí cónaite oo a h-oibríche go léir i aice leis an
eastac tionsclaé.

Tá cuid de na tionsclóirí ansin as déanaí socraithe
taistil oo na gcuid oibríche, agus tá oibríche ann atá as
taisteal 35 míle gac lá ann agus as. Cuireann na
Comluéca minibus nó busanna móra ar fáil le iad a iom-
par éin an obair agus ear n-ais na baile.

Tá cuideactan eile, e. i. Teo., a raib an gannctanas cailíní
orca, fá éinne oibre, a éus cailíní isteach ó Corcaí, Ciarraí,
Roscomáin, Ceactarlac agus Laois.

Bundagí siad coitínceact ar
leir de 24 títe cónaite de 3-
seomra leapan agus cónaíonn
na cailíní insan coitínceact seo,
san eastac tionsclaé. Fiú am-
áin, éomairle in éirinn, seir-
bís bus ar fáil, leis na cailíní a
tabairt éus damasai agus éus
na b'páistí.

An gcuireann sé smaointe ar
beic in oo céann faoin rud a ba
gac a déanamh le obair a solácar
oo pobal na gaeleacta. Oib-
ríche na gaeleacta, a tabairt
éus na h-ionad tionsclaé. agus
aiseanna a cur ar fáil oibéca.
Smaointe gur éuine

Oibríche feilme

1. Ciarraí, roir an bliain 1962
agus 1964 táinig istíú. 800 ar
gaita an feirmeora as obair
ar feirmeaca, agus istíú de 100
oibríche lán aimsire, agus 100
oibríche páirt-aimsire. ar na
feirmeaca. Sa tréimse céanna,
táinig aroí de 400 ar uimhir na
otarraicairí.

1. gailínn: sa tréimse céanna,
táinig istíú 1,500 ar gaita
feilmearaí as obair ar feit-
meaca, agus istíú 100 ar fir éile,
lán-aimsireac, agus 200 páirt-
aimsire agus táinig méaoú 200
ar uimhir na otarraicairí.

1. Muigeo. den tréimse céanna,
b'iao na pigúirí ná 500 gaita,
agus 300 oibríche lán-aimsireac 7
700 oibríche páirt-aimsire níos
lú agus 200 tarracairí níos
mó.

1. o'iréonáil, bí istíú 1,000
gaita feirmeora, 200 oibríche
lán-aimsireac agus 100 oib-
ríche páirt-aimsireac agus méaoú
600 ar uimhir na otarraicairí.

San loingsis cosanta pós

Sa Dáil, o'fiapraig Sir Ant-
oine Esmonoe, don Aire Cosan-
ta, an tóug sé breic ar beic go
fóitl faoi solácar longa nua-
aimsire, sa gcaoi gur féidir leis
a seirbís muidi caobnú a déan-
am ar érioca farráige na héir-
eann.

Dúirt an tUasal Ó hingsile,
T.O., Aire Cosanta, nar glacac
breic ar beic go fóitl.

Sir A. Esmonoe — nac bfuil
fíos agam Aire go bfuil longa
nua-aiseac as teactait. An
otioctarí leis a insint éuinn céin
uair a glacas sé breic. nó fiú
má tá an t-airgead gann seo rud
a éabnóó le fórbairt a cur pé'n
eacnamaíocet.

An tUasal Ó hingsile — Tá
daoine abáita as scrúdú na
ceiste, agus nuair a beas an
scrúdú ériocnaite, measfaid mé
an ghrá.